

Sosialisma kontra konservatismu

Sosialdemokratarnir umboða á tingi hina breiðu og stóru fjölda ína av Føroya fólki í dag við 7 monnum av 26. Tað vil siga, at tað eru 19 sum umboða vartismuna.

Tað er lætt at skilja, at hesir 7 sosialdemokratarnir eru ikki førir fyri at gera annað enn at halda síni sjónarmið fram og royna at yvirbevisa hinar flokkarnar so sterkt, at teir góðtaka tey sjónarmið ið javnaðarflokkurin førir fram. Hetta er júst tað sum er hent hesj seinastu fyra árin.

Javnaðarpolitikkurin hevur altíð verið góður tá á hevdur staðið, at bjarga landi og fyrstokum undan at fara á húsangang, og ein skuldi trúð, at ein politikkur sum er góður at nýta í ringum tíðum, hann skuldi verið enn betur tá tíðirnar eru góðar og tað flóðir inn av peningi.

Men tá hóska hesin politikkur ikki teim konservativu, tí tað skal tjóðarinntøkan koma einstaklingum til góðar og ikki heildini. Tí eigur ein og hvør veljari — til hetta val — hugsa seg væl um áðrenn hann setur sín kross, og seta hann við

litsa C, ið er javnaðarlistin og harvið gera tann flokk ið vil tala fjóldarinnar sak á tingi enn sterkari.

Um ikki javnaðarflokkurin hevði verið so iðin á tingi, sum hann hevur verið síðan hann kom inn á ting, so var aldrin tann bati fingin, sum kom fjóldini til góðar, men konservatismen hevur verið noyðd at víðurkenna hesi uppskot sum flokkur okkara ferð eftir ferð hevur ført fram á tingi.

Um ikki tann politikkur sum hevur verið fýrður hesi seinastu fyra árin var fýrður verið nýtt til at spilla undangongumenn okkara P. M. Dam, J. H. Danbjørg, Villa Sørensen, Poul Karbech Mouritsen o. a. út, men teir hava lært okkum, at vit ikki skulu taka okkum tykni av tilikum.

Tað sum teir undanfarna slóðaðu og vit skulu eisini taka við runublokunum, men stóðugt halda fram at

føra ein reinan sosialdemokratiskan politikk við at royna at fáa arbeiði til allar hendur, við at føra ein uppbyggingarpolitikk bæði á landi og sjógv.

Men tað liggur í Føroya fólks hondum um hesin poli-

tikkur skal gagna fjóldina, ella hann framvegis skal koma hinum konservativu kreftunum her á landi til góðar — teimum fáu — ella fjóldini.

Reinhold Silá

Svar til Roland Thomsen

Tygum skulu hava takk fyri frágreiðingina. Ikki eri eg nøgd við hana, men hon visir bert tað, sum eg var bangin fyri, at rotinskapurin trívist væl.

Tá ið vit fyri nokrum árum síðani sóu A. I. gera vart við seg í ávisum, undraðast fólk stórliga: Hetta er logið — eingin veit hvør stendur aftanfyri, tí tað var bert lýst A. I. box tað og tað — einki navn. Er nakað at krógva?

Eg má enn eina ferð spyrja: Hvi skulu vit loysa »tróllum« — Cæsar ella hvørjum dulnevi, ið verða nýtt, at leggja á navngivnar persónar við einum fyri eyga: at spilla út.

At Cæsar var nevndarlímur dugði eg at rokna út, men at tað var sjálvur formaðurin fyri

eini slikari fyrirøðu??? Nei, álvaratos! Nú er einki mark! Lat gá, at onkur skrivur undir dulnevi; men ein sum skal ganga á odda fyri at fremja rættvísi? nú er logikkurin rok-in! Hvi skulu tygum biða til fólk eru komin í fongsul at tala teirra sak? Hvi skulu ikki eisini onnur, verða rættvíst viðfarin?

Tygum eru umboðsmaður — formaður A. I.'s Føroya deild, hvat halda tygum, at fólk sigur um slika framferð, sum hana, tygum hava nýtt í hesum máli?

Fyrst greinin í 14. sept. undir dulnevi Cæsar, so svar-ið tygum geva í SOSIAL-INUM, har tygum aftur royna at »sá illgresi« sum eg tók til

hin dagin, og sum eg enn vil brúka.

Tann dagin, eg ringdi til tygara og segði, at eg ikki vildi lata tveingina úr hondum, vóru fleiri fólk vitni uppá tað, sum eg segði:

»Eg skilji ikki, hvi tygum vilja halda meg fyri spott, at sita út í næturnar og gera hetta arbeiðið fyri A. I., tá tað als ikki skal sendast tann 10. desember«

Tá var tað, at eg segði, at eg hevði spurt, hvussu tað bar til, at útvarpið skuldi senda ein slíkan útvarpsleik sjálvan valdagin — býráðsval var í Havn henda dag —

Tá spurdu tygum, um eg hevði sagt tað fyri Niels Juel — tað hevði als ikki verið meiningin, at Niels Juel skuldi vita nakað um tað — ætlanin hevði verið, at Eyðun skuldi luska tað ígjøgnum.

Tá var tað, at eg segði, at eg einki vildi hava við nakað at gera, sum skal vera bakrygg. Eg havi havt arbeiði í útvarpinum síðan 1963 og har eins og alla staðir, har eg havi arbeiðt, havi eg verið loy-al, og tað vil eg eisini í hesum føri.

Ringt varð síðani til Eyðun, og hann vísti einki um henda útvarpsleikin.

Tygum siga eisini í frágreið-

Grundsjónarmið javnaðarfloksins

vegurin til socialistiska vælferðarsamfelagið fólkaheimið Føroyar

1. Føroyski javnaðarflokkurin, sum stendur óheftur av øllum utlendskum politiskum flokkum, men í dyggastu samvinnu við og á grundarlagi demokratisku alheimssosialismunnar, vil at Føroyar skulu byggjast sum eitt *sosialistiskt vælferðarsamfelag*.

Flokkurin ásnann, at Føroya land er Føroya fólks, tess íbúgva ogn, og fiskimarkið eigur at umfata allan landgrunnin.

2. Út frá hesari grundstøðu heldur flokkurin tað vera skyldu teirra, ið hava ta stjórnarligu ábyrgdina, at skipa fyri, at henda ogn fólksins verður at geva hina mestu framleiðslu og úrtøku, ið allir landsins teknar eiga javnrætt til.

3. Alt samfelagsgagnligt virksemt má skipast út frá umsorgan fyri felags áhugamá-lum og fyri at fremja vælferð fólksins. Øll menniskju skulu hava somu rættindi at taka lut í arbeiðinum fram móti størri vælferð og einum rikari lívi.

4. Hetta kann bert fremjast í einum samfelag, har allar greinir av samfelags livinum eru í væl skipaðari samvinnu undir velja og eftirliti fólksins. Øllum skal tryggast tað, ið er grundleggjandi fyri livseyndu menniskjans — arbeiði, hvíld,

mat, bústað, uppaljing og andlig menning.

5. Øll stig á leiðini fram móti hesum samfelag skulu fremjast á fólkaræðisligari grund. Fólkaræði skal umfata alt samfelagsliv, ikki minst hitt figgarliga. Við forpliktandi samvinnu og planøkonomiskari leiðslu skal persónliga frælsi og innlaga einstaklingsins tryggast og tryggleiki skapast fyri øll.

Einstaklingurin og fólkaræðið

6. Fólkaræðið er stýri skapað av fólkinum gjøgnum tess fólkaavvaldu umboð. Tað verður eingin politiskur myndugleiki at finna, ið ikki er spott-in av frælsu loyniligum valum.

7. Fyri at verja og tryggja fólkaræðið, er tað neyðugt, at uppaljing til fólkaræðið verður sett frammalaga í heimi og skúla, á arbeiðsplásum og fólkaupplýsingini, soleiðis at hon verður at kynda undir ábyrgdarsenslur og skyldur einstaklingsins yvir fyri ella móti medmenniskjum og samfelagnum sum heild.

Búskapur landsins

8. Á búskaparliga okinum — figgarliga, vinnuliga, búnaðarliga og á annan hátt — má

samfelagið ganga á odda og taka tey stig, ið neyðug eru fyri at náa málinum: *størst möjlig framleiðsla og rættvíst býti av ágóðanum*.

9. Hetta verður at loysa á ymiskum hátt á teimum ymiskum vinnuligu, figgarligu, búnaðarligu og samfelagsligu økjum. Í summum fornum er tað neyðugt, at landið átekur sær hitt búskaparliga virksemt.

Í øðrum fornum eru kommunal og felagskommunal tiltøk betur hóskandi.

Á summum okjum er rættast, at framleiðsla og handil verða rikin á samvinnugrundarlagi.

10. Avgerandi fyri hina praktisku loysnina í hvørjum einstakum fori verður, hvat ið gagnar heildini, folki og landi best. Sosialiseringin hevur eittans endamálið at økja um framleiðsluna og úrtøkuna, javnari býti av úrtøkuna og størri tryggileika fyri øll, ið arbeiða í teimum ymiskum vinnugreinunum. Øll tiltøk skulu tena landsins áhugamálum og vera í samsvar við vilja fólksins.

11. Har sosialiseringin fer fram, má øll óneyðug sentralisering haldast burtur og persónligur virkishugur og ágrýtni, ið gagnar framleiðsluni, stuðlast og mennast.

Sýslur, kommunur og privat fyrirkastsemiugu fylkjast og ganga á odda, tá tað ræður

um at skapa áhuga fyri og gera nýttu burtur úr teimum möguleikum, ið finnast á ávisum staði ella stóðum eins og innanfyri nærri avmarkað oki. Fylking av øllum góðum og skapandi kreftum í bestu samvinnu í felags málum verða at skapa størri og rikari framgongd fyri fólk og land.

Arbeiði til allar hendur

12. Øll hava rætt til arbeiði. Tað er eitt samfelagsmál at tryggja øllum arbeiði og rættvísi úrtøku av arbeiðinum, soleiðis at stóðugur framburður verður at skapa stóðugt betri livilíkindi.

13. Stærkasta fylking av øllum arbeiðandi folki á sjógv og landi til verndar og verju av áhugamálum lóntakaranna, fiskimanna og arbeiðaranna, til avgerðandi ávirkan á og til samræði á figgarliga og vinnuliga sosiala lívi og virksemin landsins, er neyðugt og týðningarmikið lið í uppbyggingini av socialistiska samfelagnum.

Á øllum arbeiðsplásum skulu menniskjuni kenna seg sum limir í einum samfelag, sum í øllum lutum byggir á fólkaræðisligari grund.

Hin luttakandi andliga og handliga, menniskjansliga arbeiðskraftin eigur tí at vera við í ráðum, stjórn og fyrirsæti virkisins.

14. Undir sonnum fólkaræði verður samfelagið betri fort fyri at samskipa allan framburð á breiðari grundarlagi og betur fort fyri at leggja til rætt í alla framleiðslu, allan inn-tøkupolitikk og nýggi framtøk yvir longri áramál.

15. Planøkonomisk samskipan av landssharshaldinum verður um at skapa hin javna framburðin við arbeiði til allar hendur úttan størri figgar-kreppur, ið eyðkenna kapitalistiska samfelagið.

Eitt lítið land sum okkara er sera kett ávirkligt av øllum hendingum úti í heiminum; men tess longur vit eru komin í tjóðskaparliga planhúsarhaldinum, tess betur eru vit for fyri at standa imóti árinum úttanfrá, betur for fyri at bera byrðurnar og halda arbeiðinum gangandi.

16. Við rationellum politikki kunnu vit útbyggja landið skjótari, enn tað annars er gjørligt. Við samskipan og samvinnu kann Føroya fólk bota størvegis um livilíkindini.

Við samskipan og samvinnu kunnu vit best troyta allar teir möguleikar, landið hevur at bjóða okkum.

Landgrunnurin verður allur føroysk ogn og væl og virðiligt varður; lógrættumyndugleikin verður eisini at fáa til føroyskt vaktarskip.

Farmasigling verður gjørd týðandi táttur í sjóvinnuni, soleiðis at teir hundradir av skipsforarum, stýrimonnum, maskinmonnum og siglandi sjómönnum okkara, sum eru úti, annars kunnu manna okkara egnu skip.

Nýggjar vinnugreinir verða royndar og nýggi virki sett á stovn í samvinnugrundarlagi og í sølu og keypi í samvinnu við norðurlendsku alheimskoöperatiónina.

Fyri at fáa vorurnar, vit keypa, óðyrast og hægsta pris fyri egnu framleiðslu verður